

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL

NÚMERO 35 / SEGONA ÈPOCA / JUNY DE 1995

**Consell Insular
de Mallorca**

alimara

Núm 35

Segona Època. Juny de 1995

Edita: Consell Insular de Mallorca
Redacció: Servei d'Acció Social i Sanitat
General Riera, 67
07010 Palma
Tel. (971) 76 07 62
Fax: (971) 76 19 52

Portada: *Un lloc dins un pensament*
de Joan March Torrandell

Impressió: ESMENT. Centre Especial de Treball d'AMADIP

Dipòsit legal: PM - 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

JORNADES SOBRE ELS SERVEIS SOCIALS D'ATENCIÓ PRIMÀRIA A LES ILLES BALEARS

Palma, 30 de novembre, 1 i 2 de desembre de 1994

Centre Cultural S'Escorxador

EQUIP D'INFÀNCIA I FAMÍLIA: NOVA ETAPA, NOUS PROGRAMES

Equip d'Infància i Família

L'Equip d'Infància i Família (EIF), conegut fins ara com el SIF (Servei d'Infància i Família), ha entrat en una nova etapa a partir de la reestructuració del Servei d'Acció Social i Sanitat que ha suposat canvis en l'organització, i també la formulació del nou pla estratègic 94-95.

Aquesta nova etapa es caracteritza pel següents trets:

- Un funcionament sobre la base de programes.
- Un major suport i apropament a les UTS de la Part Forana.
- Una major atenció i priorització a aquelles famílies en dificultat social i psico-social que tenen menors en clara situació de risc o que ja presenten problemàtiques psico-socials importants.

La identitat de l'equip continuarà essent fonamentalment assistencial i terapèutica, tot i que en les problemàtiques infanto-juvenils s'estableix una línia de suport i assessorament a les UTS, funció que anteriorment cobrien els antics Equips Multiprofessionals Comarcals.

Així mateix i en la mesura que l'Equip pugui ser reforçat amb nous recursos humans, es té previst implementar projectes comunitaris de prevenció de situacions de risc psico-social en menors de 0 a 6 anys i altres projectes comunitaris de prevenció primària i secundària.

ELS NOUS PROGRAMES

1. Programa de treball psico-social amb famílies multiproblemàtiques (FM)

Les FM, ben conegudes pels professionals dels Serveis Socials, són aquelles famílies que pateixen una agrupació de símptomes; són usuàries habituals de diversos serveis personals i judicials durant un temps perllongat, i tendeixen a repetir les problemàtiques de manera transgeneracional.

Des de la perspectiva d'un programa assistencial per a la infància, és important constatar que els menors de les FM presenten, en general, diferents problemàtiques psico-socials que requereixen tractament especialitzat (retard maduratiu i escolar, absentisme i fracàs escolar, trastorns adolescents de comportament,

maltractaments i abusos, etc.) o es troben en una situació clara de risc que fa recomanable una intervenció preventiva.

La intervenció exitosa amb aquestes famílies ultrapassa habitualment les possibilitats dels professionals de l'atenció primària i també dels serveis especialitzats si les intervencions no es plantegen d'una forma mínimament coordinada i amb una intensitat adient. Per tant, es fa necessari amb les FM un treball de xarxa i un apropament de l'equip assistencial al municipi, ja que aquestes famílies no arriben a la consulta o l'abandonen tot d'una.

Finalment, dir que aquest programa va dirigit a les FM amb fills menors de 16 anys que resideixen als municipis de la Part Forana i que es prioritzaran les intervencions en aquelles famílies que:

- Tenen nins de 0 a 6 anys.
- Tenen fills internats a les Llars del Menor.
- Visquin a municipis o zones on sigui mínimament factible realitzar un treball coordinat de xarxa i sigui possible comptar amb recursos d'ajuda econòmica, guarderia, menjador, etc.
- Pertanyin a municipis o zones que comptin amb projectes comunitaris i recursos de prevenció per a la infància en risc.

2. Programa de prevenció i tractament dels problemes de conducta

Els trastorns de conducta i les conductes antisocials en nins i joves, suposen les vies d'entrada a la delinqüència juvenil i, per tant, als processos de desviació i marginació social, sobretot estant fortament vinculats a certs factors de risc psico-social que trobam amb molta freqüència en els individus i les famílies usuàries dels Serveis Socials, o que potencialment ho seran en el futur si els processos d'amplificació de la desviació que presideixen l'evolució de molts d'aquests nins i joves no es corregeixen amb eficàcia.

Estam parlant d'aquells nins i adolescents que presenten conductes que transgredeixen regles socials que suposen sovint accions contra altres persones: absentisme escolar, furts, fugides de casa, vandalisme, mentides continuades, baralles, rebel·lió i desafiament de la jerarquia paterna o dels mestres, etc.

La nostra Llei d'Acció Social, en el marc de les "prestacions tècniques" -a l'article 10 sobre els Serveis Socials específics- parla, en un sentit ampli, del suport a la família, la infància i la joventut amb la finalitat, entre altres, de la prevenció de la marginació d'aquests col·lectius bàsics.

Aquests tipus de dificultats infanto-juvenils, conjuntament amb les seves famílies, han estat i són objecte d'intervenció molt important des de l'àmbit dels Serveis Socials especialitzats, com és el cas de l'actual Equip d'Infància i Família.

Efectivament, durant aquests sis anys d'història del nostre Servei, els "trastorns de conducta" en un sentit ampli han constituït un terç del motiu de demanda global i una cinquena part dels diagnòstics totals, ocupant, aquestes problemàtiques psico-socials, el primer lloc quant a nombre de casos.

Aquest programa està adreçat als nins i joves que presenten aquest tipus de problemàtica i també a les seves famílies, prioritzant-ne aquelles de la Part Forana que, a més, presentin factors de risc associats que empitjorin el pronòstic, com poden ser:

- Factors de risc dels pares: conductes antisocials, alcoholisme, transgeneracionalitat, etc.

- Models educatius disfuncionals: incoherència, excessiva severitat, maltractaments, etc.
- Conflictes de parella, sobretot quan els menors són instrumentalitzats.
- Famílies amb dificultats socials: atur, ingressos baixos, etc.

3. Programa d'atenció terapèutica a menors i famílies amb problemes de maltractaments

Aquest programa abastaria els problemes de maltractament físic, abandonament físic, maltractament i abandonament emocional. Està adreçat als menors de 0 a 12 anys que hagin estat víctimes de maltractaments, i també a les seves famílies.

Aquests casos vindran derivats habitualment pel Servei de Menors de la CAIB, però també s'inclourien els menors i les seves famílies en aquelles situacions que siguin avalades per les UTS com d'alt risc.

L'objectiu general d'aquest programa seria modificar les pautes disfuncionals que originen el maltractament o l'abandonament, tot possibilitant la recuperació de les funcions parentals d'educació, afecte i cura dels fills, i possibilitant també, en la mesura possible, la reintegració del nin en el context familiar.

4. Programa d'abusos sexuals

Els abusos sexuals constitueixen una forma específica de maltractament als menors i solen tenir conseqüències i efectes negatius en el futur de l'infant, a nivell emocional, de comportament i d'adaptació socio-familiar.

Es tracta d'una problemàtica emergent que cada vegada surt més a la llum pública, encara que només es percebi la punta de l'iceberg. En un treball realitzat des de l'àmbit de la UIB sobre notícies de la premsa local sobre maltractaments, es passa de les 123 notícies l'any 1992, a les 286 l'any 1993, el que suposa un 100% d'increment. Un 56% d'aquestes notícies es referien a abusos sexuals denunciats contra menors.

Els objectius d'aquest programa serien:

- Intervenir en les situacions on se sospiti l'existència d'abús sexual a menor o on l'abús s'hagi produït, donant respostes terapèutiques adients per a la resolució del cas.
- Promoure la coordinació entre els diferents professionals de la xarxa pública per a la unificació de criteris i mesures a adoptar quan es treballa conjuntament en un cas d'aquest tipus.
- Assessorar a altres professionals, fonamentalment a les UTS, respecte a la problemàtica dels abusos sexuals i què fer davant el descobriment o la sospita d'un cas d'abús a un menor.
- Tenir un millor coneixement d'aquesta problemàtica a Mallorca.